

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 12. август 2011.

Предмет бр. 03/09

Драган ЂОРЂЕВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 12. августа 2011. године, уз присуство следећих чланова:

г. Пола ЛЕМЕНСА, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Након што је забележила повлачење г. Марека НОВИЦКОГ са заседања на предмету у складу са Правилем 12 Пословника,

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба датирана на 19. април 2007. године уписана је 15. јануара 2009. године.
2. Дана 20 маја 2009. године, Комисија је од жалиоца затражила додатне информације. Дана 11. и 12. јуна 2009. године, жалилац је доставио одговор.
3. Дана 9. новембра 2010. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост жалбе. Дана 8. децембра 2010. године УНМИК је доставио свој одговор.

4. Комисија је 26. јануара 2011. године проследила примедбе СПГС-а жалиоцу ради одговора. Жалилац је доставио свој одговор 11 фебруара 2011.
5. Дана 30. маја 2011. године, Комисија је од Косовске агенције за имовину (КАИ), наследника Дирекције за стамбена и имовинска питања (ДСИП), затражила примерак списка који се односи на захтев који је жалилац поднео ДСИП-у. 1. јуна 2011. године, КАИ је доставила примерак списка.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

6. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији. Он тврди да је био власник стана у Призрену. Напустио је Косово јуна 1999. године.
7. Дана 12. јуна 2003. године, жалиочев син је, у име жалиоца, поднео жалбу Дирекцији за стамбена и имовинска питања, тражећи повраћај имовине. Он је тврдио да је жалилац овај стан узео под закуп од друштвеног предузећа Прогрес (уговор о закупу је потписан 19. новембра 1992. године) и да је након тога стекао право власништва над станом (уговор о куповини је потписан 8. марта 1999. године) и оверен од стране Општинског суда у Призрену 23. марта 1999. године).
8. Комисија за стамбене и имовинске захтеве (КСИЗ) је размотрила жалбу и објавила своју одлуку 30. априла 2005. године одбацујући захтев на основу тога да жалилац, као и неки други жалиоци који су у истој ситуацији,

„није показао ниједан верификован документован доказ да је икада поседовао спорну имовину, нити је имао икаквог доказа о имовинском праву које му даје право поседовања“.

9. Жалилац је уложио захтев за поновно разматрање те одлуке 13. септембра 2005. године. Он је тврдио да КСИЗ није била у праву када је тврдила да није поднео доказ о свом праву власништва. Поново се позвао на уговор о закупу од 20. новембра 1992. године и уговор о куповини оверен 23. марта 1999. године. Евиденција показује да је жалилац доставио и изјаву из предузећа Прогрес, без датума, у којој се наводи да је он испунио све обавезе у вези са уговором о куповини, као и изјаву Министарства унутрашњих послова Републике Србије од 25. августа 2005. године, према којој је његово регистровано место пребивалишта на дан 18. фебруар 1999. године била адреса стана који је предмет ове жалбе.
10. КСИЗ је објавила своју одлуку 26. марта 2007. године, одбацујући захтев жалиоца за поновним разматрањем. Подсетила је да се према Одељку 14.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60 од 31. октобра 2000. године о Захтевима за повраћај стамбеног власништва и Правилима поступка и доказима Дирекције за стамбена и имовинска питања и Комисије за стамбена и имовинска питања, захтев о поновном разматрању се може поднети: „а. по подношењу законски релевантних доказа, које [КСИЗ] није узела у обзир приликом одлучивања о захтеву; или б. по основу да је постојала материјална грешка у пријави [те] уредбе“. КСИЗ је утврдила да жалилац није доставио никакве нове доказе које КСИЗ није узела у обзир приликом одлучивања о захтеву (приликом првог испитивања жалбе, као и да није пронађена било каква материјална грешка у примени Уредбе УНМИК-а бр. 2000/60.
11. Одлука о захтеву за поновним разматрањем потврђена је 27. априла 2007. године. Остало је нејасно да ли је жалилац обавештен о тој одлуци.

III. ЖАЛБА

12. Жалилац се жали на кршење права на праведно суђење, које је гарантовано Чланом 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП), услед недостатка образложења у одлукама које су предмет жалбе.
13. Жалилац се даље жали на кршења његовог права на поштовање дома које је гарантовано чланом 8 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП), као и на кршење права на мирно уживање имовине гарантовано чланом 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

14. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

A. Рок од шест месеци

15. У складу са чланом 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12, Комисија сме да се бави питањима тек након што утврди да је предмет поднет „у року од шест месеци од дана доношења коначне одлуке“.
16. СПГС тврди да је жалба уложена ван рока од шест месеци. Он наводи да је КСИЗ коначну одлуку донела 26. марта 2007. године и да је рок од шест месеци почео да се рачуна од тог датума. Жалилац је поднео своју жалбу Комисији преко УНМИК-ове канцеларије у Београду, а помоћу једне невладине организације. Жалба је тој канцеларији предата 21. септембра 2007. године, али је до Комисије стигла тек 15. јануара 2009. године, тј. ван овог рока.
17. Према СПГС-у, жалилац је могао да поднесе жалбу директно Секретаријату Комисије у Приштини, иако Комисија није радила у пуном саставу пре новембра 2007. године.
18. Жалилац је одговорио да је жалба уложена преко УНМИК-ове канцеларије у Београду, у складу са упутствима која је добио од УНМИК-а. Коверат адресиран на УНМИК-ову канцеларију у Београду, у којем се налазио други коверат који је био адресиран на Комисију, био је печатиран од стране УНМИК-ове канцеларије у Београду 21. септембра 2007. Жалилац је доставио копију првог коверта. Он не зна због чега жалилац није одмах упућен на Комисију и сматра да је нелогично да се УНМИК позива на сопствени неуспех, што све иде у прилог тврдњи да је жалба поднета ван рока.
19. Комисија напомиње да се не оспорава да је жалилац предао коверат УНМИК-овој канцеларији у Београду и да га је она примила 21. септембра 2007. године. Било да је рок од шест месеци започео 26. марта 2007. године када је КСИЗ донела одлуку о поновном разматрању, или 27. априла 2007. године када је ова одлука оверена, или било којег другог каснијег датума, јасно је да се датум предавања коверта УНМИК-овој канцеларији у Београду налази у овом року.
20. СПГС тврди да је жалилац доставио само копију првог коверта (адресираног на УНМИК-ову канцеларију у Београду), али не и доказ у вези са садржајем другог

коверта (наводно адресираног на Комисију), Комисија са своје стране сматра да би за жалиоца представљало велики терет када би од њега било тражено да докаже садржај другог коверта, који је предат УНМИК-овој канцеларији Београду. Комисија стога сматра да се може ослонити на све посредне доказе. Она не види разлог да сумња у веродостојност жалиоцеве тврдње да је коверат који је он, преко невладине организације, предао УНМИК-овој канцеларији у Београду садржала његову жалбу датирану на 19. септембар 2007.

21. Комисија даље сматра да је потпуно легитимно да расељено лице које живи у Србији поднесе своју жалбу Комисији преко УНМИК-ове канцеларије у Београду. То је била – и још увек је уобичајена пракса да та канцеларија прослеђује Комисији сву преписку упућену њој. Обраћање за помоћ УНМИК-овој канцеларији у Београду било је тим пре оправдано у септембру 2007. године, када Комисија још увек није радила у пуном саставу.
22. Тачно је да је жалба до Комисије стигла тек 15. јануара 2009. године. Међутим, без обзира на разлоге за то кашњење, они не могу бити приписани жалиоцу, будући да је до кашњења дошло када коверат са жалбом није био под контролом жалиоца, већ под контролом УНМИК-а, било УНМИК-ове канцеларије у Београду или представништва УНМИК-а у Приштини.
23. Комисија стога одбацује приговор који је уложио СПГС.

Б. Да ли је жалба очигледно неоснована

24. Према Одељку 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, Комисија проглашава неприхватљивом било коју жалбу за коју сматра да је очигледно неоснована.

Наводна кршења Члана 6 § 1 из ЕКЉП

25. У овом предмету, жалилац се у првом реду жали на недостатак образложења за обе одлуке КСИЗ. Он тврди да је доставио документацију КСИЗ, и то: уговор о закупу, уговор о куповини, потврду о испуњавању финансијских обавеза проистеклих из уговора о куповини, као и потврду о регистравању места пребивалишта. КСИЗ није објаснила због чега није сматрала довољним доказе које је он доставио. Жалилац је такође поменуо да је од КСИЗ-а захтевао да саслуша сведоке.
26. Комисија подсећа да је КСИЗ, иако није била суд класичног типа, имала судску функцију, а да се члан 6 ЕКЉП односи на поступке пред КСИЗ-ом (видети нпр., случај *Вучковић* Саветодавне комисије за људска права (СКЉП), бр. 03/07, мишљење од 13. марта 2010. године, § 34).
27. У складу са Чланом 6 § 1 из ЕКЉП трибунал је у обавези да спроведе прописну процену поднесака, аргумената и доказа изнетих од стране учесника у поступку (видети, нпр., Европски суд за људска права (ЕСЉП), *ван де Хурк против Холандије*, пресуда од 19. априла 1994. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 288, стр. 19, § 59).
28. Међутим, као што је Комисија већ навела, није њен задатак да делује у својству апелационог суда у односу на КСИЗ (видети, нпр., СКЉП, *Митровић*, бр. 06/07, мишљење од 17. децембра 2010. године, § 65). Задатак КСИЗ-а је да тумачи и примењује правила од важности из материјалног и процедуралног права у процесу доношења одлука. Штавише, КСИЗ је заправо најмеродавнији за процену веродостојности доказа и њихове важности за питања из предмета (упореди, нпр.,

ЕСЈП, *Видал против Белгије*, пресуда од 22. априла 1992. године, *Публикације суда*, Серија А, бр. 235-Б, стр. 32, § 33; ЕСЈП, *Шалимов против Украјине*, бр. 20808/02, пресуда од 4. марта 2010, § 67). Сама чињеница да је једна од страна у поступку незадовољна исходом истог не може, сама по себи, покренути питање из Члана 6 § 1 из ЕКЉП (ЕСЈП, *Тенгеракис против Кипра*, бр. 35698/03, пресуда од 9. новембра 2006. године, § 74). Одлука трибунала, као таква, указује на повреду права на правично суђење, ако је рецимо, њена неоснованост тако упечатљива *prima facie* да се иста може сматрати грубо произвољном (види ЕСЈП, *Камидов против Русије*, бр. 72118/01, пресуда од 15. новембра 2007. године, § 175).

29. Пошто жалилац тврди да КСИЗ не наводи разлоге за одбијање жалбе, Комисија напомиње да се у првобитној одлуци КСИЗ-а изричито наводи да жалилац није показао ниједан верификован документован доказ да је икада поседовао имовину која је предмет жалбе, нити је имао икаквог доказа о имовинском праву. Према томе, у овој одлуци су наведени разлози, мада сажето, због чега је жалба жалиоца одбијена.
30. Тачно је да у одлуци није објашњено због чега документовани доказ који је показао жалилац није могао бити верификован, нити због чега није доставио доказ о имовинском праву. Ова околност покреће питање да ли се може сматрати да је одлука довољно образложена.
31. У овом смислу, Комисија се позива на предметно право Европског суда за људска права, према коме, у складу са „принципом прописне примене правде, пресуде судова и трибунала треба адекватно да наведу аргументе на којима су засноване“. Међутим, „степен променљивости обавезе да се наведу аргументи може варирати у односу на врсту одлуке и морају се утврдити у светлу околности предмета“ (ЕСЈП (Велико веће), *Гарсија Руиз против Шпаније*, бр. 30544/96, пресуда од 21. јануара 1999. године, *ЕКЉП* 1999-I, § 26). Комисија сматра да у поступку посебно осмишљеном за масовне захтеве попут оних са КСИЗ-ом, обавеза аргументовања не може се тумачити на исти начин на који се тумачи у регуларним поступцима пред обичним судовима. Комисија није задужена да разрађује општу теорију о овом питању. Она се ограничава на чињеницу да у поступцима масовних захтева попут оних са КСИЗ-ом може бити довољно, са становишта правичности поступка, да се у одлуци трибунала назначи уопштено зашто се дати захтев прихвата или одбацује, без експлицитног навођења конкретних елемената одређеног предмета, под условом да је мишљење у тој одлуци подржано елементима предмета. Задатак Комисије је да докаже да ли таква подршка заиста постоји (видети, нпр., СКЉП, *Митровић*, бр. 06/07, мишљење од 17. децембра 2010. године, § 65).
32. Из извештаја о поступку жалбе на првобитни поступак, сачињеном од стране правног службеника ДСИП-а, следи да уговор о закупу није могао бити пронађен у архиви друштвеног предузећа Прогрес. Осим тога, уговор о куповини се није могао верификовати као веродостојан упоређивањем са списима из Општинског суда у Призрену, који је наводно оверио уговор 23. марта 1999. године, с обзиром да је овлашћени представник суда изјавио да је документ неважећи. Коначно, да би проверила тврдње жалиоца да је у том стану живео одређено време пре 24. марта 1999. године, ДСИП је истражила архиве већег броја јавних комуналних предузећа, али ни у једном од њих нису пронађени никакви докази да је жалилац икада био станар имовине која је предмет жалбе. Због тога се аргумент жалиоца о недостатку разлога не може прихватити.
33. Захтев за поновним разматрањем је одбачен на основу тога да жалилац није доставио ниједан нови доказ од правне важности, нити постоји било каква

материјална грешка у примени релевантних уредби. Комисија напомиње да је жалилац у свом захтеву за поновним разматрањем доставио исту документацију коју је доставио током првобитног поступка, заједно са изјавом о испуњавању свих обавеза које проистичу из уговора о куповини и изјавом у вези са регистравањем места пребивалишта жалиоца. Прво нови документ се односи на сами уговор о куповини, док други документ не представља доказ о томе да је жалилац заиста становао у имовини која је предмет жалбе. Комисија сматра да се КСИЗ, у наведеним околностима, може ослонити на елементе списка који се налази пред њом у доношењу закључка да није било „нових доказа од правне важности“ које КСИЗ није узела у обзир приликом првобитног поступка. Такође, не постоји било каква индикација да је КСИЗ у својој првобитној одлуци направила „материјалну грешку“. Понављамо, аргумент жалиоца о недостатку разлога се не може прихватити.

34. Коначно, у односу на тврдње жалиоца да је доставио изјаве сведока и да КСИЗ није узела у обзир ове доказе, Комисија напомиње да списи ДСИП-а не садрже такве изјаве. Комисија указује и да из тих списка следи да је током првобитног поступка КСИЗ настојала да набави релевантне доказе од сведока, наиме од тренутних станара зграде у којој се налази спорни стан, али да они нису дали никакву изјаву која би подржала тврдњу жалиоца. Према томе, аргумент жалиоца да изјаве сведока које је он доставио наводно нису узете у обзир не могу бити прихваћене.
35. Комисија је закључила да одлуке на које су уложене жалбе не откривају било какво појављивање кршења Члана 6 § 1 ЕКЉП. Из тога следи да овај део жалбе мора бити одбачен као очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

Наводно кршење члана 8 ЕКЉП и члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП

36. Жалбе које се тичу наведеног кршења права жалиоца на поштовање дома према члану 8 ЕКЉП и права на мирно уживање имовине према члану 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП тичу се немогућности повраћаја власништва над станом који је предмет ове жалбе.
37. Жалилац се не позива на било које посебне аргументе у том смислу. Стога изгледа да се он заправо ослања на исте аргументе на које се позива у контексту члана 6 § 1 ЕКЉП, који се у суштини односе на тврдњу да одлуке КСИЗ нису образложене на одговарајући начин. Пошто је установила да је жалба заснована на члану 6 § 1 ЕКЉП очигледно неоснована, Комисија на сличан начин налази да су жалбе засноване на члану 8 ЕКЉП и члану 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП очигледно неосноване из разлога који су изнети изнад (упореди СКЉП, *Вулић*, бр. 05/07, мишљење од 18. марта 2011., § 65).

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ НЕПРИХВАТЉИВОМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Пол ЛЕМЕНС
Председавајући